

SÚŤAŽ PRE ŠTUDENTOV GENERÁCIA EURO

PRÍRUČKA PRE UČITEĽOV

OBSAH

1. ÚVOD	3
– Informácie o súťaži	3
– Účasť	3
– Ceny	3
– Aký má súťaž prínos pre študentov?	3
– Pravidlá	4
2. UČITELIA	4
– Vaša úloha	4
– Zdroje informácií	4
3. JEDNOTLIVÉ KOLÁ SÚŤAŽE	4
– Prvé kolo: online kvíz	4
– Druhé kolo: esej	4
– Tretie kolo: A) prezentácia, B) zodpovedanie otázok	5
4. ZLOŽENIE POROTY	6
5. KRITÉRIÁ HODNOTENIA	6
6. ODOVZDÁVANIE CIEN NA EURÓPSKEJ ÚROVNI	6
7. VYHLÁSENIE O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV	7
Príloha: Úvod do oblasti centrálného bankovníctva a menovej politiky v eurozóne	8
Kontaktné adresy v NBS	13

1. ÚVOD

Informácie o súťaži

Účelom súťaže pre študentov Generácia Euro, ktorá prebieha každý rok, je priblížiť študentom stredných škôl význam menovej politiky a jej väzbu na hospodárstvo ako celok. Prostredníctvom informácií o funkcii menovo-politických nástrojov a na základe niektorých údajov, ktoré má k dispozícii Rada guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB), si študenti vytvoria predstavu o úlohe centrálnej banky. Cieľom súťaže je tiež rozšíriť poznatky študentov o Eurosysteme a prehĺbiť ich všeobecné poznatky o svete financií.

Pre medzinárodné a európske školy súťaž organizuje ECB. Na úrovni jednotlivých krajín súťaž organizujú národné centrálné banky krajín eurozóny.

Súťaž pozostáva z troch samostatných kôl – online kvíz, esej a prezentácia. Na záver súťaže sa v ECB vo Frankfurt nad Mohanom uskutoční záverečné odovzdávanie cien na európskej úrovni.

Účasť

Súťaž je určená pre študentov vo veku 16 až 19 rokov žijúcich v krajinách eurozóny. Ich presný vek sa v závislosti od školského systému v danej krajine môže mierne líšiť, študenti by však mali byť v poslednom ročníku strednej školy. Na súťaži sa môžu zúčastniť všetci študenti bez ohľadu na študijný odbor. Opakovaná účasť v súťaži je možná za predpokladu, že študenti nesúťažia v tom istom tíme (ako predchádzajúci rok).

Podmienkou súťaže je vytvorenie štvorčlenného až päťčlenného tímu za asistencie učiteľa. Členovia tímu by mali byť z rovnakej školy, pričom o účasti v tíme sa učiteľ a študenti rozhodujú sami. Každý tím by si mal zvoliť jedného člena za vedúceho tímu. Na súťaži sa môže zúčastniť aj viac tímov z rovnakej školy. Učiteľ by mal byť zamestnancom súťažiacej školy a učiť aspoň jedného z členov tímu. Zloženie tímu by sa počas súťaže nemalo meniť, pokiaľ sa nevyskytnú mimoriadne okolnosti, napríklad choroba.

Jednotlivé tímy a učelia sa do súťaže môžu zaregistrovať na internetovej stránke súťaže Generácia Euro www.generationeuro.eu. Na úvodnej stránke stačí kliknúť na ikonu „zaregistruj sa“ a následne na vľajku príslušnej krajiny, čím sa otvorí formulár na registráciu v súťaži na národnej úrovni.

Ceny

Finalistom súťaže na národnej úrovni budú odovzdané diplomy a ceny pri príležitosti finálového kola, ktoré sa uskutoční v Národnej banke Slovenska (NBS) v Bratislave.

Víťazný tím bude okrem toho pozvaný aj na odovzdávanie cien na európskej úrovni, ktoré sa uskutoční v ECB. Pri tejto príležitosti sa študenti budú môcť stretnúť s prezidentom ECB, guvernérmi národných centrálnych bánk krajín eurozóny a všetkými ostatnými víťaznými tímami z jednotlivých krajín.

Aký má súťaž prínos pre študentov?

Účasť v súťaži študentom pomôže prehĺbiť si svoje vedomosti v oblasti ekonomiky. Zároveň v nej majú príležitosť nadobudnúť a zdokonaľiť schopnosti ako napríklad analytické a kritické myslenie, schopnosť pracovať v tíme a rozvinúť komunikačné a prezentačné zručnosti. Majú tiež možnosť stretnúť sa s významnými ekonómami a vymeniť si skúsenosti so študentmi z iných krajín eurozóny. Poznatky a zručnosti nadobudnuté počas súťaže môžu byť v neposlednom rade pre študentov užitočné aj v rámci príprav na štúdium na univerzite.

Pravidlá

Pravidlá súťaže nájdete v tejto príručke a na stránke súťaže Generácia Euro v časti v sekcii „Vyhlásenie o ochrane osobných údajov“.

2. UČITELIA

Vaša úloha

Učiteľ zohráva v súťaži kľúčovú úlohu. Vašou hlavnou úlohou je koordinovať tím a viesť svojich študentov jednotlivými kolami súťaže, predovšetkým pri vypracovávaní eseje a zabezpečení jej konzistentnosti a kvality.

Ak váš tím postúpi do tretieho kola, mali by ste ho tiež sprevádzať pri prezentácii v NBS, a ak zvíťazí, aj na odovzdávaní cien na európskej úrovni.

Zdroje informácií

Informácie potrebné na vedenie a podporu svojich študentov v jednotlivých kolách súťaže môžete získať z viacerých zdrojov, najmä:

- z tejto príručky,
- počas školení organizovaných NBS.

Na školeniach získate užitočné tipy na písanie eseje a informácie potrebné na usmerňovanie študentov počas druhého a tretieho kola súťaže. Dozviete sa všetko potrebné o organizačných aspektoch a získate odpovede na svoje otázky. Toto podujatie je určené všetkým učiteľom a študentom, ktorí majú záujem zúčastniť sa na súťaži.

Náklady na cestovné a občerstvenie hradí NBS;

- na internetovej stránke súťaže Generácia Euro (www.generaciaeuro.sk), kde sú k dispozícii všetky informácie o súťaži, ako aj ďalšie materiály, ktoré vám uľahčia objasňovanie základných konceptov tvorby menovej politiky;
- na stránke Generácia Euro zriadenej na sociálnej sieti Facebook (www.facebook.com/GenerationEuro), kde nájdete pravidelne aktualizované informácie o súťaži a tipy na zvládnutie jednotlivých kôl;
- na internetových stránkach ECB a NBS, kde nájdete prepisy mesačných tlačových konferencií, vydania Mesačného bulletinu, najnovšie správy, štatistiky atď.

3. JEDNOTLIVÉ KOLÁ SÚŤAŽE

Prvé kolo: online kvíz

Ak chcú študenti vyriešiť kvíz s cieľom zapojiť sa do súťaže, musia sa najskôr zaregistrovať, aby sa uložilo ich skóre. Po zaregistrovaní je kvíz možné vyplniť len raz. Študenti by mali na otázky odpovedať ako tím. Kvíz má spolu 30 otázok: desať jednoduchých, desať náročnejších a desať ťažkých. Pri každom otvorení kvízu sa z rozsiahleho súboru náhodne vyberie 30 otázok. Na konci kvízu získajú všetky zúčastnené tímy elektronický diplom, na ktorom je uvedené ich skóre. Tímy s najlepším skóre postupujú do ďalšieho kola (esej), do ktorého sa tiež budú musieť zaregistrovať.

Druhé kolo: esej

V tomto kole je úlohou tímov:

1. predpovedať nadchádzajúce rozhodnutie Rady guvernérov o výške úrokovej sadzby hlavných refinančných operácií;
2. svoje rozhodnutie odôvodniť na základe vyhodnotenia dostupných hlavných ekonomických ukazovateľov, hospodárskych a menových podmienok v eurozóne a výhľadu vývoja inflácie; a
3. v opodstatnených prípadoch identifikovať prípadné riziká pomalšieho alebo rýchlejšieho cenového vývoja v strednodobom horizonte a vyjadriť sa k prípadným neštandardným opatreniam menovej politiky.

Odborná porota NBS obzvlášť ocení, ak súťažné tímy v závere eseje:

- bližšie preskúmajú vybraný ekonomický problém eurozóny (napríklad nezamestnanosť mladých ľudí, dôchodková politika, fiškálna únia a pod.) a navrhnu jeho riešenie s prihliadnutím na reálne možnosti
- bližšie špecifikujú, aký efekt očakávajú od nových, neštandardných menovo-politických nástrojov ECB.

Formát

Tímy musia vypracovať písomnú analýzu, v ktorej predstavia výsledky svojho vlastného prieskumu, a uviesť dôvody svojho rozhodnutia o úrokovej sadzbe. Esej môžu pripraviť v otvorenom formáte.

Súčasťou eseje by nemal byť prehľad ani vysvetlenie inštitucionálnych funkcií či riadenia ECB. V závere eseje musí byť uvedené jednoznačné rozhodnutie o výške úrokovej sadzby.

Rozsah eseje nesmie presiahnuť 2 000 slov (t. j. približne dve strany A4). Dlhšia esej môže dostať horšie hodnotenie.

Príprava

Dodatočné informácie o tom, čo je úlohou študentov, nájdete na internetovej stránke súťaže Generácia Euro.

Na napísaní eseje sa musia podieľať všetci členovia tímu a jej obsah by mal vyjadrovať názor väčšiny z nich. Od učiteľov sa vyžaduje, aby svojich študentov aktívne viedli a radili im.

Tímy musia svoje eseje odovzdať prostredníctvom internetovej stránky súťaže Generácia Euro. Eseje potom

anonymne vyhodnotí porota zložená z odborníkov NBS, ktorá zároveň vyberie tímy postupujúce do ďalšieho kola. Postupujúce tímy dostanú od NBS oznámenie.

Tretie kolo

Úlohou tímov postupujúcich do tretieho kola súťaže bude prezentovať rozhodnutie o úrokovej sadzbe odbornej porote NBS. Prezentácia sa uskutoční v priestoroch NBS. Cestovné a náklady na ubytovanie jednotlivých tímov a ich učiteľského sprievodu preplatí NBS. Toto kolo pozostáva z dvoch častí:

A) Prezentácia

Úlohou tímov je:

1. predpovedať nadchádzajúce rozhodnutie Rady guvernérov o výške úrokovej sadzby hlavných refinančných operácií;
2. svoje rozhodnutie odôvodniť na základe vyhodnotenia dostupných hlavných ekonomických ukazovateľov, hospodárskych a menových podmienok v eurozóne a výhľadu vývoja inflácie; a
3. v opodstatnených prípadoch identifikovať prípadné riziká pomalšieho alebo rýchlejšieho cenového vývoja v strednodobom horizonte a vyjadriť sa k prípadným neštandardným opatreniam menovej politiky;
4. zhodnotiť efekt neštandardných menovo-politických nástrojov ECB;
5. priblížiť vybraný ekonomický problém eurozóny (iba v prípade, že je obsiahnutý aj v eseji súťažného tímu)

Formát

V rámci prezentácie by mali študenti predstaviť svoje rozhodnutie a odôvodniť ho prostredníctvom ekonomickej a menovej analýzy a ich vzájomným porovnaním (tieto informácie sú podstatnou súčasťou úvodných vyhlásení na tlačových konferenciách, keď prezident ECB vysvetľuje menovo-politické rozhodnutia Rady guvernérov). Odporúča sa kreatívny prístup, pričom na prezentácii by sa mali v rovnakej miere podieľať všetci členovia tímu (okrem učiteľa). Tímy by mali porote poskytnúť vytlačenú finálnu verziu svojej prezentácie, aby si počas prezentácie mohla robiť poznámky. Dĺžka prezentácie nesmie presiahnuť 20 minút. Tímom, ktoré tento limit prekročia, porota môže znížiť ohodnotenie.

Príprava

Dodatočné informácie o príprave prezentácie nájdete na internetovej stránke súťaže Generácia Euro.

B) Zodpovedanie otázok

Po prezentácii nasleduje odpovedanie na otázky, ktoré bude trvať najviac 20 minút. Týmto spôsobom si porota overí znalosti tímu v oblasti menovej politiky a posúdi, nakoľko dokáže zdôvodniť svoje rozhodnutie o úrokovej sadzbe. Táto časť má byť obdobou otázok a odpovedí na mesačných tlačových konferenciách po zasadaniach Rady guvernérov ECB, na ktorých prezident ECB zdôvodňuje menovo-politické rozhodnutia (rozhodnutia o úrokových sadzbách). Členovia tímu môžu byť vyzvaní, aby objasnili, prípadne podrobnejšie rozviedli argumenty uvedené počas prezentácie, resp. aby priblížili spôsob fungovania ekonomiky a to, ako ich rozhodnutie o úrokovej sadzbe zodpovedá mandátu Eurosystému dosahovať cenovú stabilitu. Porota sa tiež môže pýtať na dôležité udalosti v reálnom svete s potenciálnym vplyvom na ekonomiku.

Členovia tímu sa môžu radiť medzi sebou, ale nie s učiteľom. Do zodpovedania otázok by sa mali podľa možnosti zapájať všetci členovia tímu.

Po skončení všetkých prezentácií a zodpovedaní otázok porota vyberie víťazný tím. Rozhodnutie poroty bude oznámené v prítomnosti všetkých zúčastnených tímov. Všetci študenti, ktorí sa zúčastnili na prezentácii, získajú diplom a cenu.

4. ZLOŽENIE POROTY

Porotu, ktorá bude hodnotiť eseje a prezentácie, tvoria odborníci NBS v oblasti menovej politiky, výskumu a komunikácie.

5. KRITÉRIÁ HODNOTENIA

Porota bude eseje hodnotiť na základe nasledujúcich kritérií:

- odôvodnenie návrhu rozhodnutia o výške úrokovej sadzby,
- správnosť rozhodnutia o výške úrokovej sadzby,
- znalosť a správne používanie termínov a pojmov z oblasti menovej politiky,
- kreativita študentov a ich vlastný prieskum.

Pri hodnotení prezentácií bude porota zohľadňovať tieto kritériá:

- odôvodnenie návrhu rozhodnutia o výške úrokovej sadzby,
- správnosť rozhodnutia o výške úrokovej sadzby,
- znalosť a správne používanie termínov a pojmov z oblasti menovej politiky,
- štruktúra prezentácie,
- ústny prejav,
- účasť všetkých členov tímu,
- forma prezentácie.

6. ODOVZDÁVANIE CIEN NA EURÓPSKEJ ÚROVNI

Víťazné tímy zo všetkých krajín (víťazi súťaží organizovaných príslušnými národnými centrálnymi bankami krajín eurozóny), ako aj víťazný tím súťaže medzinárodných a európskych škôl (víťaz súťaže organizovanej ECB), budú pozvané (okrem prípadov vyššej moci) na odovzdávanie cien na európskej úrovni, ktoré sa uskutoční v ECB vo Frankfurte nad Mohanom.

Pôjde o dvojdnové podujatie, ktorého súčasťou bude seminár o menovej politike, odovzdávanie cien víťazným tímom a spoločenský program. Na odovzdávaní cien víťazom zablahožela prezident ECB spolu s guvernérmi národných centrálnych bánk krajín eurozóny. Cieľom podujatia je umožniť študentom získať prehľad o práci ECB.

Členom všetkých tímov a učiteľom, ktorí sa zúčastnia na odovzdávaní cien na európskej úrovni vo Frankfurte, preplatí ECB cestovné a náklady na ubytovanie.

7. VYHLÁSENIE O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV

i) Ochrana údajov a účel ich spracovania

Všetky poskytnuté osobné údaje budú spracované v súlade s nariadením o ochrane osobných údajov. Údaje bude zbierať a spracovávať odbor ECB pre informácie a protokol ako správca údajov. Internetovú stránku súťaže Generácia Euro spravuje spoločnosť Havas Worldwide Düsseldorf GmbH (Euro RSCG GmbH), ktorá na základe pokynov ECB a v jej mene spracováva údaje získané prostredníctvom tejto stránky.

Údaje všetkých účastníkov poskytnuté prostredníctvom registračného formulára na internetovej stránke súťaže Generácia Euro sa uložia v databáze. Zhromaždené údaje sa použijú na organizáciu účasti v súťaži, prístup k informáciám týkajúcim sa súťaže, na určenie poradia účastníkov, udelenie cien, kontaktovanie účastníkov a poskytnutie relevantných informácií. Uložené budú len osobné údaje poskytnuté v rámci registrácie na stránke súťaže Generácia Euro alebo prostredníctvom e-mailu na adresy sutaz@nbs.sk a generationeuro@ecb.europa.eu.

Uvedením svojich osobných údajov študenti a učitelia vyjadrujú súhlas s tým, že názov víťazného tímu a mená jeho členov budú zverejnené na internetovej stránke ECB a/alebo príslušnej národnej centrálnej banky, resp. oznámené na verejných podujatiach. Zároveň je pravdepodobné, že na odovzdávaní cien na národnej a európskej úrovni budú vyhotovené fotografie a krátke videozáznamy víťazných tímov, ktoré ECB a príslušné národné centrálné banky môžu zverejniť.

ii) Ochrana údajov a ich poskytovanie tretím stranám

Osobné údaje získané prostredníctvom stránky súťaže Generácia Euro môžu byť poskytnuté národným centrálnym bankám krajín eurozóny na účely organizácie súťaže na národnej úrovni. Akýkoľvek ďalší spôsob spracovania osobných údajov národnými centrálnymi bankami podlieha zárukám stanoveným vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými sa vykonáva smernica o ochrane

osobných údajov 95/46/ES. Havas Worldwide Düsseldorf GmbH (Euro RSCG GmbH) ako spracovateľ údajov a národné centrálné banky sa zaväzujú zabezpečiť zachovanie dôvernosti osobných údajov a adekvátnu ochranu súkromia. Osobné údaje môžu byť poskytnuté týmto centrálnym bankám: Európskej centrálnej banke, Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique, Deutsche Bundesbank, Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland, Bank of Greece, Banco de España, Eesti Pank, Banque de France, Banca d'Italia, Central Bank of Cyprus, Latvijas Banka, Banque centrale du Luxembourg, Bank Āentrali ta' Malta/Central Bank of Malta, De Nederlandsche Bank, Oesterreichische Nationalbank, Banco de Portugal, Banka Slovenije, Národnej banke Slovenska, Suomen Pankki – Finlands Bank a od 1. januára 2015 aj Lietuvos bankas.

iii) Časový limit a právo na prístup, opravu a zmazanie

Časový limit archivácie uvedených údajov predstavuje tri roky odo dňa prijatia osobných údajov (vrátane portrétov, fotografií a videí). Študenti a učitelia majú právo na prístup k svojim údajom, ako aj na ich opravu a aktualizáciu. Prípadné otázky týkajúce sa zberu a spracovania osobných údajov a práva na prístup k údajom a ich opravu je možné poslať e mailom na adresu generationeuro@ecb.europa.eu a sutaz@nbs.sk. Poskytovatelia údajov majú právo obrátiť sa na Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov: <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/>.

ÚVOD DO OBLASTI CENTRÁLNEHO BANKOVNÍCTVA A MENOVEJ POLITIKY V EUROZÓNE

Táto príloha obsahuje stručný prehľad o Európskom systéme centrálnych bánk (ESCB) a Eurosystéme a úvod do menovej politiky ECB. Podrobnejšie informácie potrebné na prípravu študentov na účasť v súťaži nájdete na internetovej stránke súťaže Generácia €uro v sekcii Informácie o Eurosystéme.

Európsky systém centrálnych bánk, Eurosystém a eurozóna

Európska centrálna banka (ECB) od 1. januára 1999 zodpovedá za výkon menovej politiky v eurozóne – jednej z najväčších ekonomík na svete.

Eurozónu tvoria krajiny Európskej únie, ktoré prijali euro za svoju menu. Vznikla v januári 1999, keď sa zodpovednosť za menovú politiku previedla z národných centrálnych bánk (vtedy) jedenástich členských krajín na Radu guvernérov ECB. Následne v roku 2001 do eurozóny vstúpilo Grécko, v roku 2007 Slovinsko, v roku 2008 Cyprus a Malta, v roku 2009 Slovensko, v roku 2011 Estónsko a v roku 2014 Lotyšsko. Dňa 1. januára 2015 sa devätnástym členom eurozóny stala Litva. Vytvorenie eurozóny a zriadenie ECB bolo významným medzníkom v procese európskej integrácie. Podmienkou vstupu všetkých uvedených krajín do eurozóny bolo splnenie konvergenčných kritérií. Pred prijatím eura v budúcnosti budú musieť tieto kritériá splniť aj ostatné členské štáty EÚ. Konvergenčné kritériá stanovujú hospodárske a právne podmienky zapojenia jednotlivých krajín do hospodárskej a menovej únie.

Právnym základom jednotnej menovej politiky je Zmluva o fungovaní Európskej únie a Štatút Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) a Európskej centrálnej banky. ECB bola zriadená ako jadro Eurosystému a ESCB. ECB a národné centrálné banky vykonávajú zverené úlohy spoločne.

ESCB pozostáva z ECB a národných centrálnych bánk všetkých členských štátov EÚ bez ohľadu na to, či prijali alebo neprijali euro. Eurosystém tvorí ECB a národné centrálné

banky členských štátov, ktoré prijali euro. Eurosystém a ESCB budú existovať paralelne dovtedy, kým sa členmi eurozóny nestanú všetky členské štáty EÚ.

Európska centrálna banka

ECB je centrálnou bankou pre jednotnú európsku menu euro.

Ciele

Podľa zmluvy je hlavným cieľom ESCB udržiavať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý cieľ cenovej stability, ESCB podporuje všeobecnú hospodársku politiku EÚ, ako napr. dosiahnutie plnej zamestnanosti a udržateľný rast.

Ciele menovej politiky podľa zmluvy

Zmluva stanovuje jasnú hierarchiu cieľov Eurosystému, pričom prvoradý význam pripisuje cenovej stabilite. Zároveň jasne stanovuje, že zabezpečovanie cenovej stability je najdôležitejší spôsob, akým môže menová politika podporovať vytváranie priaznivého ekonomického prostredia a zabezpečovanie plnej zamestnanosti.

Tieto ustanovenia zmluvy vyjadrujú všeobecne uznávaný názor, že cenová stabilita má značné prínosy. Trvalé udržiavanie cenovej stability je nevyhnutným predpokladom rastu hospodárskeho blahobytu a rastového potenciálu ekonomiky. Udržiavanie cenovej stability v ekonomike je prirodzenou úlohou menovej politiky. Menová politika dokáže ovplyvniť reálnu hospodársku aktivitu len v krátkodobejšom horizonte a v konečnom dôsledku dokáže ovplyvniť len cenovú hladinu v ekonomike.

Z ustanovení zmluvy zároveň vyplýva, že Eurosystém by pri realizácii menovo-politických rozhodnutí mal brať do úvahy aj všeobecnejšie hospodárske ciele EÚ. Najmä vzhľadom na skutočnosť, že menová politika môže v krátkodobejšom horizonte ovplyvniť reálnu hospodársku aktivitu, by sa ECB mala spravidla vyhýbať spôsobovaniu nadmerných výkyvov v hospodárskej produkcii a v zamestnanosti, pokiaľ to neohrozí sledovanie jej hlavného cieľa.

Základné úlohy

Zmluva stanovuje ESCB tieto základné úlohy:

- určovať a vykonávať menovú politiku Únie,
- vykonávať devízové operácie,
- držať a spravovať oficiálne devízové rezervy krajín eurozóny,
- podporovať plynulé fungovanie platobných systémov.

Ďalšie úlohy ESCB

ESCB tiež plní celý rad úloh v nasledujúcich oblastiach:

- Bankovky: ECB a národné centrálné banky sú zodpovedné za vydávanie eurových bankoviek v rámci Eurosystému.
- Štatistika: ECB spolu s národnými centrálnymi bankami zbiera štatistické údaje potrebné na plnenie svojich úloh od príslušných vnútroštátnych orgánov alebo priamo od hospodárskych subjektov.
- Finančná stabilita a dohľad: ESCB prispieva k plynulému výkonu politiky príslušných orgánov poverených dohľadom nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a k stabilite finančného systému.
- Medzinárodná a európska spolupráca: ECB v rámci plnenia úloh ESCB udržiava pracovné vzťahy s príslušnými inštitúciami, orgánmi a fórami v rámci EÚ i za jej hranicami.

Rada guvernérov ECB

Rada guvernérov je najvyšším rozhodovacím orgánom ECB. Tvorí ju:

- šesť členov Výkonnej rady a
- guvernéri národných centrálnych bánk členských štátov, ktoré prijali euro.

Medzi jej úlohy patrí:

- vydávať nariadenia a rozhodnutia potrebné na zabezpečovanie plnenia úloh zverených ESCB,
- určovať menovú politiku eurozóny. Súčasťou tejto úlohy je prijímať rozhodnutia týkajúce sa cieľov menovej politiky, základných úrokových sadzieb a poskytovania rezerv v Eurosystéme, ako aj vydávanie usmernení potrebných na realizáciu týchto rozhodnutí.

Zasadania a rozhodnutia Rady guvernérov ECB

Od januára 2015 sa zasadania Rady guvernérov venované menovej politike uskutočňujú raz za šesť týždňov (namiesto raz za mesiac). Na týchto zasadaniach Rada guvernérov hodnotí hospodársky a menový vývoj a rozhoduje o menovej politike. Zasadania, na ktorých sa rokuje o záležitostiach nesúvisiacich s menovou politikou, sa uskutočňujú minimálne raz za mesiac. Na týchto zasadaniach Rada guvernérov prerokuje najmä otázky týkajúce sa ďalších úloh a povinností ECB a Eurosystému. Zasadania sa zvyčajne uskutočňujú v sídle ECB vo Frankfurte nad Mohanom.

Rozhodnutia o menovej politike sa podrobne zdôvodňujú na tlačovej konferencii, ktorá sa koná krátko po každom zasadaní venovanom menovej politike. Tlačová konferencia, ktorú vedie prezident ECB spolu s viceprezidentom, je rozdelená na dve časti: v prvej časti prezident prednáša úvodné vyhlásenie, ktoré obsahuje dôvody menovo-politického rozhodnutia prijatého Radou guvernérov, a v druhej časti odpovedá na otázky novinárov. Od januára 2015 ECB zverejňuje správy z rokovaní Rady guvernérov o menovej politike.

Cieľ cenovej stability

Cieľ cenovej stability sa vzťahuje na celkovú cenovú hladinu v ekonomike. Pod cenovou stabilitou sa rozumie prevencia dlhších období inflácie a deflácie.

ECB svoj cieľ cenovej stability definuje ako „medziročný nárast harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) eurozóny v strednodobom horizonte na úrovni nižšej, ale blízkej 2 %.“

Cenová stabilita prispieva k dosahovaniu vysokej úrovne hospodárskej aktivity a zamestnanosti:

- zvyšovaním transparentnosti cenového mechanizmu. V prostredí cenovej stability je pre ľudí jednoduchšie sledovať zmeny relatívnych cien (cien rôznych tovarov) bez toho, aby ich mýlili rozsiahle zmeny celkovej cenovej hladiny v čase vysokej inflácie. To je predpokladom racionálnych spotrebiteľských a investičných rozhodnutí a efektívnejšej alokácie zdrojov, t. j. ich peňazí;
- znižovaním inflačných rizikových prémie zahrnutých do úrokových mier (t. j. kompenzácie, ktorú

investori požadujú na krytie neočakávaného zvýšenia inflácie počas obdobia investície). To znižuje reálne úrokové miery a zvyšuje investičné stimuly;

- prevenciou neproduktívnych činností, ktorých cieľom je zabezpečiť sa proti nepriaznivému vplyvu inflácie alebo deflácie, napr. držba tovaru v očakávaní nárastu jeho ceny;
- obmedzovaním deformácií spôsobených infláciou alebo defláciou, ktoré môžu zhoršiť rušivý vplyv daňových systémov a systémov sociálneho zabezpečenia na správanie hospodárskych subjektov;
- prevenciou svojvoľného prerozdelenia bohatstva a príjmov v dôsledku období neočakávanej inflácie alebo deflácie.

Úloha stratégie menovej politiky Eurosystemu

Stratégia menovej politiky predstavuje súvislý a štruktúrovaný rámec toho, ako sa prijímajú rozhodnutia v snahe dosahovať cieľ centrálnej banky. V prípade eurozóny plní dve dôležité úlohy. Po prvé, určuje presnú štruktúru samotného procesu tvorby menovej politiky, čo znamená, že Rada guvernérov ECB má k dispozícii všetky informácie a analýzy potrebné na prijímanie menovo-politických rozhodnutí. Po druhé, stratégia je rámcom na zdôvodňovanie menovo-politických rozhodnutí verejnosti. Stratégia prispieva k účinnosti menovej politiky a je prejavom záväzku Eurosystemu udržiavať cenovú stabilitu, čím zvyšuje jeho dôveryhodnosť na finančných trhoch.

Určovaním krátkodobých úrokových sadzieb menovo-politické rozhodnutia Rady guvernérov ECB ovplyvňujú hospodársku aktivitu a v konečnom dôsledku i cenovú úroveň.

Dvojpilierový systém

Základ rozhodnutí o výške úrokovej sadzby

Rada guvernérov pristupuje k určovaniu povahy a rozsahu rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu v eurozóne v strednodobom horizonte špecifickým spôsobom. Jej prístup k spracovávaniu, hodnoteniu a porovnávaniu informácií dôležitých pri hodnotení rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu sa zakladá na dvoch navzájom sa dopĺňajúcich analytických pohľadoch, tzv. pilieroch:

- ekonomickej analýze a
- menovej analýze.

Ekonomická analýza sa zameriava na hodnotenie krátkodobých až strednodobých vplyvov na cenový vývoj s dôrazom na reálnu hospodársku aktivitu (t. j. produkciu tovarov a služieb) a podmienky financovania v hospodárstve. Tento prístup zohľadňuje skutočnosť, že cenový vývoj je v týchto časových horizontoch vo veľkej miere ovplyvňovaný vzájomným pôsobením ponuky a dopytu na trhu tovarov, služieb a výrobných faktorov (t. j. faktorov produkcie, konkrétne práce, kapitálu a pôdy).

Menová analýza sa zameriava na dlhodobější horizont a využíva dlhodobý vzťah medzi peniazmi a cenami. Slúži predovšetkým na porovnanie (z pohľadu vývoja v strednodobom až dlhodobom horizonte) krátkodobých až strednodobých ukazovateľov menovej politiky vyplývajúcich z ekonomickej analýzy. Na doplnenie informácií o peňažnom a úverovom vývoji sa okrem toho používajú rôzne ukazovatele finančných trhov, ktoré tak dotvárajú celkový obraz a poukazujú na prípadné riziká vyplývajúce z finančnej stránky hospodárstva.

Cieľom dvojpilierového prístupu je zabezpečiť, aby sa pri hodnotení rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu neprehliadli žiadne relevantné informácie a aby sa venovala náležitá pozornosť rôznym hľadiskám a porovnávaniu informácií v snahe dospieť k celkovému záveru, pokiaľ ide o riziká ohrozujúce cenovú stabilitu. Dvojpilierový prístup predstavuje systém diverzifikovanej analýzy a je zárukou prijímania fundovaných rozhodnutí.

Nástroje menovej politiky

Menová politika pôsobí prostredníctvom optimálneho usmerňovania krátkodobých úrokových mier, čím ovplyvňuje hospodársky vývoj. Krátkodobé úrokové miery sa usmerňujú operatívnou realizáciou menovej politiky. Eurosystem má na tento účel k dispozícii súbor nástrojov menovej politiky, a to operácie na voľnom trhu, automatické operácie a povinné minimálne rezervy.

A) Operácie na voľnom trhu

Operácie na voľnom trhu sú najdôležitejším nástrojom menovej politiky. Ich účelom je:

- usmerňovať úrokové miery,

- riadiť stav likvidity na peňažnom trhu,
- signalizovať nastavenie menovej politiky.

Operácie na voľnom trhu možno rozdeliť do štyroch kategórií:

- hlavné refinančné operácie: pravidelné reverzné obchody na dodanie likvidity s týždennou frekvenciou a týždňovou splatnosťou,
- dlhodobejšie refinančné operácie: reverzné obchody na dodanie likvidity s mesačnou frekvenciou a trojmesačnou splatnosťou,
- doladovacie operácie: vykonávajú sa v prípade potreby na riadenie stavu likvidity na trhu a usmerňovanie úrokových mier, najmä s cieľom zmierniť dosah neočakávaných výkyvov v likvidite na úrokové miery,
- štrukturálne operácie: vykonávajú sa prostredníctvom emisie dlhových certifikátov, reverzných obchodov a priamych obchodov.

B) Automatické operácie

Eurosystem ponúka aj automatické operácie, prostredníctvom ktorých dodáva a absorbuje jednoduchú likviditu a určuje hranice jednoduchých úrokových sadzieb. Sú to:

- jednoduché refinančné (úverové) operácie, ktoré zmluvným stranám (t. j. finančným inštitúciám, napr. bankám) umožňujú získať od národných centrálnych bánk krajín eurozóny jednoduchú likviditu proti záruke v podobe akceptovateľných aktív,
- jednoduché sterilizačné (vkladové) operácie, ktoré zmluvným stranám umožňujú ukladať jednoduché vklady v národných centrálnych bankách krajín eurozóny.

C) Povinné minimálne rezervy

Eurosystem od úverových inštitúcií vyžaduje, aby mali na účtoch v národných centrálnych bankách krajín eurozóny uložené minimálne rezervy. Účelom systému povinných minimálnych rezerv je stabilizovať úrokové miery na peňažnom trhu a vytvoriť, resp. zvýšiť štrukturálny deficit likvidity.

Neštandardné opatrenia menovej politiky

Vzhľadom na hlbokú a dlhotrvajúcu finančnú krízu by nebolo možné zabezpečiť cenovú stabilitu len prostredníctvom štandardnej menovej politiky. Krátkodobá úroková sadzba bola znížená na efektívnu spodnú hranicu, v dôsledku čoho sa obmedzili možnosti ďalšieho znižovania sadzieb na podporu ekonomiky. V skutočnosti musela ECB už pred týmto obmedzením krátkodobej úrokovej sadzby zaviesť niektoré zo svojich neštandardných opatrení menovej politiky v reakcii na závažné narušenie transmisie menovej politiky spôsobené finančnou fragmentáciou eurozóny. V záujme zmiernenia dezinflačných rizík boli zavedené dodatočné neštandardné menovopolitické opatrenia, ktorých cieľom bolo posilniť expanzívne nastavenie menovej politiky. Celkovo možno konštatovať, že kombinácia štandardnej menovej politiky a súboru neštandardných opatrení menovej politiky zabezpečila cenovú stabilitu v eurozóne. Neštandardné opatrenia menovej politiky zavedené ECB, ktoré svojou povahou, rozsahom a významom nemajú obdobu, slúžia hlavnému cieľu ECB, ktorým je ochrana cenovej stability a zabezpečovanie primeraného transmisného mechanizmu menovej politiky. Tieto opatrenia sú súčasťou súboru nástrojov, ktorý má Eurosystem v rámci výkonu menovej politiky k dispozícii, sú však definované ako výnimočné a dočasné. Ich účelom je poskytovať likviditu bankovému sektoru, zlepšovať všeobecné finančné podmienky a obnovovať špecifické segmenty trhu a kanál bankových úverov. Bankový sektor je mimoriadne dôležitým kanálom transmisie menových impulzov na firmy a domácnosti eurozóny.

Medzi neštandardné opatrenia menovej politiky patria:

- **Opatrenia týkajúce sa likvidity a financovania**
  - tendre s pevnou úrokovou sadzbou a neobmedzeným objemom pridelených finančných prostriedkov
  - predĺženie splatnosti refinančných operácií (trojročných dlhodobějších refinančných operácií v novembri 2011)
  - rozšírenie kolaterálového rámca

■ **Priame nákupy v narušených trhových segmentoch**

- program pre trhy s cennými
- programy nákupu krytých dlhopisov
- priame menové transakcie (september 2012)

■ **Signalizácia budúceho nastavenia menovej politiky (júl 2013)**

■ **Uľahčenie prístupu k úverom a nákupy aktív (jún 2014 až jún 2016)**

- cielené dlhodobejšie refinančné operácie
- program nákupu cenných papierov krytých aktívami
- program nákupu krytých dlhopisov
- program nákupu aktív podnikového sektora
- rozšírený program nákupu aktív

Dňa 22. januára 2015 ECB zaviedla rozšírený program nákupu aktív. Existujúce programy nákupu aktív súkromného sektora, ktoré ECB zaviedla koncom roka 2014 na podporu plnenia svojho mandátu cenovej stability, tak rozšírila o nákup štátnych dlhopisov. Mesačné nákupy aktív v objeme 80 mld. EUR, následne znížené na 60 mld. EUR, majú prebiehať do konca roka 2017, v prípade potreby aj dlhšie, minimálne však dovtedy, kým sa podľa Rady guvernérov neprejaví trvalá zmena vývoja inflácie zodpovedajúca jej inflačnému cieľu.

KONTAKTNÉ ÚDAJE

Pracovníci NBS vám v priebehu súťaže radi odpovedia na všetky otázky.
Kontaktovať ich môžete e-mailom na adrese sutaz@nbs.sk.

EUROPEAN CENTRAL BANK
EUROSYSTEM

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM